MANIFESTĂRI ALE INTELIGENŢEI EMOŢIONALE ÎN FUNCŢIE DE ORDINEA NAŞTERII LA ADOLESCENŢI

Lidia VRABIE

CZU: 159.922.82:303.433.2(478) lidia.vrabie9@gmail.com

The study focuses on determining the relationship between birth order and emotional intelligence in adolescents. The research highlighted the contribution of the representatives who built the theoretical part regarding the order of birth aiming at the four categories and emotional intelligence. The results of the study show that there are no significant differences between the variables, but there are still some trends. A series of recommendations are proposed aimed at developing emotional intelligence and shaping the education of each child according to the order of birth.

Inteligența emoțională este o parte foarte importantă a vieții noastre care, de fapt, determină succesul nostru, relațiile noastre cu oamenii, bunăstarea noastră. Iulia D. Fodor relatează că inteligența emoţională are aplicaţii în toate domeniile vieţii, deoarece a şti să lucrezi şi să comunici cu oamenii este o abilitate de care nimeni nu se poate dispensa [*apud* 3, p.129]. Daniel Goleman a subliniat faptul că inteligența emoțională determină potențialul nostru de a deprinde fundamentele stăpânirii de sine, iar competența noastră emoțională arată cât de mult din acel potențial am acumulat sub forme care se pot traduce în abilități aplicabile practic [2, p.19]. Un rol important în formarea inteligenței emoționale îl are familia, deoarece aici copilul învață să se cunoască pe sine și să interacționeze cu alții. Există diferențe remarcate de către părinți, dar și de către specialiști în manifestarea copiilor din familii cu mulți copii și copiii singuri. Bunăoară, Alfred Adler a fost primul care a vorbit despre ordinea nașterii, enunțând că fiecare copil se dezvoltă într-un anumit fel, în funcție de poziția apariției lui în familie. Astfel, fiecare copil intră într-o familie nouă diferită de altele. Linda Blair în baza a peste 25 de ani de experiență clinică și cercetări în psihologie, a dezvăluit că ordinea nașterii afectează copilăria, respectiv viața adultă și relațiile, descriind cele patru ordini [1, p.16].

Scopul prezentei cercetări constă în determinarea relației dintre ordinea nașterii și inteligența emoțională la adolescenți.

Cercetarea a fost realizată cu implicarea a 99 de persoane, cu vârsta cuprinsă între 17-20 de ani. Toți implicații au fost împărțiți în patru grupe conform poziției lor în familie, în următorul mod: primul născut, mijlociul, ultimul născut și copilul unic. Drept rezultat, am obținut un număr de 37 de persoane având poziția de primul născut, respectiv 21 de persoane sunt pe poziția de mijloc, 26 de persoane sunt cei mai mici în familie, 15 sunt unici la părinți.

În baza teoriei lui Adler, am presupus că există o diferență între ordinea nașterii și nivelul inteligenței emoționale la adolescenți, fiecare grup manifestându-se diferit:

primul copil va fi mai axat pe înțelegerea și gestionarea emoțiilor altora decât pe ale sale; copilul din mijloc va fi mai atent la înțelegerea și gestionarea emoțiilor altora; ultimul copil va înțelege și gestiona mai bine propriile emoții decât primul copil; unicul copil mai dificil își va înțelege și gestiona propriile emoții și pe ale altora. Drept metodă de cercetare s-a utilizat *Chestionarul pentru determinarea nivelului de dezvoltare a inteligenței emoționale ,,Emin”* elaborat de Dmitry Lyusin.

Tabel

Media fiecărui compartiment al inteligenței emoționale, conform ordinii nașterii în familie a adolescentului

Scala	Primul copil	Copilul din mijloc	Ultimul copil	Unicul copil
ÎP (înțelegerea propriilor emoții)	16,32	16,05	16,12	14,80
ÎA (înțelegerea emoțiilor altor persoane)	23,41	22,62	23,81	21,93
GP (gestionarea propriilor emoții)	13,03	13,00	11,65	12,87
GA (gestionarea emoțiilor altor persoane)	19,00	19,19	19,19	17,07
GM (gestionarea mimicii)	10,57	10,90	11,81	10,40
IEP (inteligența intrapersonală)	42,57	41,81	43,38	38,33
IEA (inteligența interpersonală)	39,92	40,38	38,81	37,67
ÎE (înțelegerea propriilor emoții și a celor din jur)	40,27	38,43	39,65	36,20
GE (gestionarea propriilor emoții și ale altora)	42,30	43,57	42,65	41,00
EQG (coeficient emoțional general)	82,51	82,24	82,19	77,07

Analizând Tabelul, ajungem la concluzia că nu se remarcă diferențe semnificative între adolescenții care au o anumită ordine a nașterii și dezvoltarea inteligenței emoționale. Rezultatele aplicării tehnicii ANOVA sunt următoarele:

- La scala Înțelegerea propriilor emoții (ÎP) nu există diferențe semnificative între cele patru grupuri, F=0,487, p=1,000.
- Între ordinea nașterii și Înțelegerea emoțiilor altor persoane (ÎA) la fel, nu există diferențe semnificativ statistice între grupuri, F=0,738, p=1,000.
- La scala Gestionarea emoțiilor proprii (GP) F=0,672, p=1,000, avem iarăși diferențe nesesemnificative între grupuri.
- Între ordinea nașterii și Gestionarea emoțiilor altor persoane (GA) nu există diferențe semnificative, F=1,253, p=1,000. Totuși, identificăm o diferență,

chiar dacă este nesemnificativă, între primul copil (P), m=13,03, şi unicul copil (Un), m=12,87, cu p=0,589; între cel mijlociu (M), m=13,00 și cel unic (Un) cu p=0,599, între ultimul copil (Ul), m=11,65 şi cel unic (Un) cu p=0,517, determinând faptul că adolescenții cu poziția de unicii copii în familie au o medie mai mică decât restul poziţiilor. Această deosebire dintre copii demonstrează faptul că copilul unic (Un) altfel gestionează emoțiile altor persoane, acesta neavând capacitatea bine formată de a evoca emoții altor persoane sau de a reduce din intensitatea emoțiilor altora, de asemenea, ei mai puțin utilizează manipularea cu implicarea celorlalți.

- Analizând scala Gestionarea mimicii (GM), am obținut F=0,901, p=1.000, în majoritatea cazurilor nu sunt diferențe semnificative, însă s-au format mici deosebiri între primul copil (P), m=10,57 și ultimul copil (Ul), m=11,81, unde p=0,858. Astfel, ultimul copil (Ul) înregistrează cea mai mare medie, ceea ce denotă că acești adolescenți au dezvoltat mai mult abilitatea de a-și controla expresiile faciale, manifestările externe ale emoțiilor.

În concluzie, susținem că inteligența emoțională nu rezonează cu ordinea nașterii, ipoteza noastră infirmându-se. Totuși, statistica descriptivă ne permite să conturăm anumite tendințe în cele patru grupuri de copii, referindu-ne la aspectele inteligenței emoționale, și anume:

– Primul copil înțelege propriile trăiri afective, precum şi pe ale celorlalți, însă nu s-a învățat să acționeze conform celor simțite, poate fi instabil emoțional și dezorientat în decizii.
– Copilul mijlociu este capabil să-și dirijeze propriile emoții, să le perceapă pe ale sale și mai complicat îi este să le citească și urmărească în gesticularea altor persoane.
– Ultimul copil a înregistrat cele mai înalte nivele ale inteligenței emoționale, fiind cel mai dotat cu abilități de discriminare a emoțiilor dintre toți ceilalți copii.
– Unicul copil are cele mai multe diferențe de ceilalți, cu cele mai mici nivele ale scalelor inteligenței emoționale, recunoscând mai greu emoțiile altora, dar și propriile emoții.

Referințe:

1. BLAIR, Linda. *Ordinea nașterii.* București: Litera, 2012. 256 p. ISBN PDF: 978-606-600-848-8.
2. GOLEMAN, Daniel. *Inteligența emoțională.* București: Curtea Veche, 2018. 536 p. ISBN 978-606-44-0072-7.
3. RUSU, Elena. *Abordări conceptuale în studiul inteligenței emoționale*. Universitatea de Stat din Tiraspol, pp. 1-10; 121-130.

Recomandat
***Valentina MIRON**, drd., asistent univ.*